

1. Türkiye nüfus haritası incelendiğinde insanların her yere eşit dağılmadığı görülür. Kıyı kesimlerin ve Marmara Denizi çevresinin koyu renklerle gösterildiği, iç ve doğu kesimlerin ise daha açık renklerle ifade edildiği dikkat çeker. Bu durumun ortaya çıkmasında iklim koşulları, yeryüzü şekilleri ve iş imkanları gibi pek çok faktör rol oynar.

Buna göre Türkiye'de nüfusun dağılışıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Denizel iklimin görüldüğü kıyı şeritleri yerleşme için daha fazla tercih edilmektedir.
- B) Ekonomik faaliyetlerin çeşitlendiği bölgelerde nüfus yoğunluğu artmıştır.
- C) Ülkemizin doğusundan batısına doğru gidildikçe nüfus miktarı her ilde düzenli olarak azalır.
- D) Doğal ve beşerî faktörler yerleşme kararlarını doğrudan etkilemektedir.

2. İstanbul, yaklaşık 15.6 milyonluk nüfusuyla Türkiye'nin en kalabalık ilidir. Bu yoğunluğun oluşmasında İstanbul'un Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir köprü konumunda olması, gelişmiş ulaşım ağı, ticaret potansiyeli ve sanayi faaliyetlerinin %31 gibi yüksek bir oranda burada toplanması etkilidir.

Buna göre İstanbul'un yoğun nüfuslu olmasında aşağıdaki faktörlerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Sanayinin gelişmiş olması ve iş imkanlarının fazlalığı.
- B) Coğrafi konumunun ticaret ve ulaşım için avantaj sağlaması.
- C) Tarımsal faaliyetlerin şehir ekonomisinin temelini oluşturması.
- D) Turizm olanaklarının ve kültürel zenginliğin yüksek olması.

3. Tunceli ili, dağlık arazi yapısı ve sert karasal iklimi nedeniyle Türkiye'nin nüfus yoğunluğu en az olan illerinden biridir. Kilometrekareye sadece 12 kişinin düştüğü bu ilde iş imkanlarının yetersizliği de dışarıya doğru göçü tetiklemektedir.

Tunceli örneğinden yola çıkarak, bir yerde nüfusun seyrek olmasında;

- I. Yeryüzü şekillerinin engebeli olması,
- II. İklimin ekonomik faaliyetleri zorlaştırması,
- III. Sanayi yatırımlarının ve iş olanaklarının kısıtlı olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4. Türkiye'de 1927 yılında yapılan ilk nüfus sayımında halkın %75'i köylerde yaşarken, 2023 yılı verilerine göre halkın %93'ü kentlerde yaşamaktadır. Bu büyük değişimde tarımda makineleşmenin artmasıyla insan gücüne ihtiyacın azalması ve şehirlerin sunduğu daha iyi eğitim ile sağlık hizmetleri büyük rol oynamıştır.

Bu bilgiler doğrultusunda Türkiye'nin nüfus yapısındaki değişimle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Türkiye artık kırsal karakterli bir toplum özelliğini korumaktadır.
- B) Köyden kente göçün temel nedeni sadece iklim değişikliğidir.
- C) Şehirleşme oranı Cumhuriyetin ilk yıllarına göre çok büyük bir artış göstermiştir.
- D) Tarımsal üretim, şehirlerdeki sanayi üretiminden daha fazla nüfus çekmektedir.

5. 2026 verilerine göre Türkiye nüfusu 87.808.516 kişidir. Nüfus piramidi ve veriler incelendiğinde çocuk nüfus oranının %21,4'e gerilediği, yaşlı nüfus oranının ise %10,2'ye yükseldiği görülmektedir. Çalışan (yetişkin) nüfus ise %68,3 ile en geniş grubu oluşturmaktadır.

Buna göre Türkiye nüfusunun gelecekteki yapısı hakkında hangi çıkarım yapılabilir?

- A) Genç ve çocuk nüfus oranı hızla artmaktadır.
- B) Toplum giderek yaşlanma eğilimi göstermektedir.
- C) Çalışan nüfus grubu her geçen yıl daralmaktadır.
- D) Nüfus artış hızı tarihin en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

6. Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye ekonomisinin temeli tarıma dayalıyken, günümüzde durum tamamen değişmiştir. 2023 verilerine göre çalışanların %62,5'i hizmet sektöründe (öğretmen, doktor vb.), %21,7'si sanayide ve %15,8'i ise tarım sektöründe yer almaktadır.

Bu veriler aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesi olamaz?

- A) Ekonomik yapının çeşitlendiğinin ve modernleştiğinin.
- B) Tarımda çalışan kişi sayısının oran olarak diğer sektörlerin gerisinde kaldığının.
- C) Hizmet sektörünün en fazla istihdam sağlayan alan haline geldiğinin.
- D) Türkiye'de tarımsal üretimin tamamen durduğunun ve dışa bağımlı olunduğunun.

7. Türkiye'de nüfus sayımları geçmişte sokağa çıkma yasağı uygulanarak memurların evleri tek tek gezmesiyle yapıldı. Günümüzde ise TÜİK tarafından "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi" ile elektronik ortamda yapılmaktadır. Devlet; okul, hastane ve yol gibi ihtiyaçları planlamak için bu sayımlardan elde edilen verilere ihtiyaç duyar.

Metne göre nüfus sayım sistemindeki değişikliğin sağladığı en büyük kolaylık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nüfusun daha az görünmesini sağlamak.
- B) Verilere daha hızlı, güncel ve modern yöntemlerle ulaşmak.
- C) Sadece erkek nüfusun sayılmasını sağlamak.
- D) Şehirlerden köylere geri göçü başlatmak.

8. Türkiye'de okuryazarlık oranında Cumhuriyetten bugüne büyük bir başarı elde edilmiştir. 1935 yılında erkeklerde %15, kadınlarda %5 olan bu oran; 2023 yılında erkeklerde %99,3'e, kadınlarda ise %95,9'a yükselmiştir. Ayrıca üniversite mezunu olanların oranı da %21,35'e ulaşmıştır.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdaki çıkarımlardan hangisi doğrudur?

- A) Eğitim düzeyi cinsiyetler arasında hala çok büyük farklılıklar göstermektedir.
- B) Türkiye'de eğitilmiş ve nitelikli insan gücü potansiyeli artmıştır.
- C) Okuma yazma seferberlikleri toplum üzerinde etkisiz kalmıştır.
- D) Üniversite mezunu olan kişi sayısı okuma yazma bilenlerden daha fazladır.

9. Tarih boyunca insanlar yerleşmek için su kenarlarını ve ılıman iklimleri tercih etmişlerdir. Günümüzde de bu temel ihtiyaçlar geçerliliğini korumakla birlikte, sanayi ve ticaret gibi beşerî faktörler insanları şehirlere çeken en büyük güç olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi nüfusun dağılışını etkileyen "doğal" faktörler arasında yer almaz?

- A) Verimli tarım topraklarının varlığı
- B) Akarsu ve göl gibi su kaynaklarına yakınlık
- C) Fabrikaların ve iş yerlerinin yoğunluğu
- D) Bölgenin bitki örtüsü ve sıcaklık değerleri

10. Nüfus artış hızı grafikleri incelendiğinde Türkiye nüfusunun sayısal olarak sürekli arttığı görülmektedir. Ancak dikkat çekici olan nokta, nüfus miktarındaki artışın devam etmesine rağmen artış hızının binde 1,1 ile tarihin en düşük seviyesine inmiş olmasıdır.

Bu bilgiler ışığında;

- I. Türkiye nüfusu azalmaya başlamıştır.
- II. Nüfus artmaya devam etmektedir ancak bu artış yavaşlamıştır.
- III. Nüfus artış hızı ve toplam nüfus miktarı farklı kavramlardır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
C	C	D	C	B	D	B	B	C	C